

OVER SCHADE DOOR STROPHOSOMUS

DOOR

M. DE KONING.

In onze bosschen, zoowel loof- als naaldhout, zoowel jong als oud, komen veelvuldig 4—5 m. M. lange, grijze snuitkevertjes voor, behoorende tot het geslacht *Strophosomus*.

Strophosomus obesus MARSH. voedt zich in hoofdzaak met knoppen, bast en naalden van jonge pijnboomen en spaart ook loofhout niet.

Strophosomus coryli F. beschadigt loofhout van verschillenden leeftijd, maar is ook op naaldhout aangetroffen.

De larven der beide soorten leven in den grond en verpoppen zich daar ook. Van hen is geen schade bekend.

Het is vooral de schade van *S. obesus*, die in ons land de aandacht trok, omdat hij met nog een derde soort, *S. lateralis* PAVK, veel kwaad deed aan onze ontginningen, waar tot voor korten tijd het naaldhout verreweg de voornaamste rol speelde.

Nu er echter in de opvattingen onzer boschbouwers een groote verandering is gekomen en men op de daartoe geëigende gronden een veel gewichtigere rol aan het loofhout is gaan toekennen, nu bezaaiing, onderzaaiing, natuurlijke verjonging onder moederboomen meer dan ooit op den voorgrond treden, komen ook insecten meer naar voren, waaraan men vroeger veel minder aandacht schonk. Omgekeerd zullen op den duur ook verschillende soorten, die tot nu toe gevaarlijk waren, door verandering der cultuurmethoden, van veel minder belang worden voor onzen boschbouw.

In verband hiermede is het niet kwaad eens na te gaan de ondervindingen, die Forstambtmann REISZIG uit ERLLENBRUNN in de Pfalz met *S. obesus* en *coryli* heeft opgedaan en die hij bekend heeft gemaakt in het „*Forstwissenschaftliches Centralblatt*” van 1 Mei 1928.

De beide snuitkevers, door den schrijver „Schmerbauchrüzler” genoemd, zijn volgens hem in de laatste jaren tot ernstige cultuurvijanden geworden.

Ze treden in hoofdzaak op in het voorjaar. Schr. heeft waargenomen, dat de eieren liefst op droge, schrale plekken in den grond worden gelegd. Vooral plaatsen, waar pollen van *Aira flexuosa* staan of droog *Hylocomium* mos is, legt de kever eieren. De larven vreten onkruidwortels, verpoppen zich en komen eind Augustus voor den dag. Dan treft men voor de 2de maal beschadigingen aan.

Tegen dat de winter komt, verdwijnen de kevers in den grond.

Jonge planten worden plaatselijk van bast ontdaan of geringeld en daardoor vaak vernietigd. Dit is b. v. herhaaldelijk gebeurd met zaaibedden van naaldhout in den Spessart, die onder beschutting van beuken waren aangelegd.

Schr. haalt verder een geval aan van een eikenbezaaiing, die over een oppervlakte van enkele hectaren tot afsterven werd gebracht. Natuurlijke verjonging van beuk werd herhaaldelijk door *S. coryli* belet, waarbij ook de zaadlobben der één-jarige beuken werden beknaagd. Bij oudere planten vindt ook vaak een ringelen plaats, zooals dat door ons beschreven is voor Douglas-den in het Tijdschr. der Ned. Heide Mij., Jaarg. 23 blz. 177.

Planten, die de beschadigingen in het voorjaar overleefd hebben, leggen het af, wanneer de kevers eind Augustus weer optreden.

Op verschillende plaatsen heeft schr. in zijn bosschen het optreden van *Strophosomus* nagegaan. In totaal werden 3390 jonge beuken waargenomen, waarvan 2,3% onbeschadigd was. Op arme, magere, met *Aira* bezette terreinen, waar de sluiting van het bosch zeer licht en onregelmatig was, trof men geen onbeschadigde planten aan. Het hoogste percentage aan geheel onbeschadigde planten trof men aan, waar een gezonde humusvorming had plaats gevonden, waar slechts eenig gras of onkruid den bodem bedekte en de sluiting van het bosch normaal was. Hier bedroeg het 2,4 tot 5%.

Intusschen is 5% onbeschadigde planten nog niet zeer bevredigend!

Deze percentcijfers hangen natuurlijk samen met de meer of minder gunstige levensvoorwaarden der larven, die wel voedsel, maar geen vocht verlangen. Op een kaalgeslagen terrein voelen ze zich in het geheel niet thuis; hier hebben ze geen voedsel en zijn ze bovendien aan sterke klimatologische wisselingen blootgesteld.

Oberforstmeister SPIES nam waar, dat *Strophosomus* zelden ontbreekt in beukenverjongingen onder gemengd beuken- en pijnboombosch, onder zuiver pijnboom nam hij ze zelden waar.

Het zoo vaak voorkomende geleidelijk weer verdwijnen van oorspronkelijk zeer goed opgekomen beukenverjongingen moet volgens schr. gedeeltelijk aan *Strophosomus* worden toegeschreven hoewel natuurlijk ook zwammenzuurheid van den grond en slechte humusvorming hiertoe medewerken.

Het sterker optreden van *Strophosomus* valt samen met het steeds veelvuldiger en heftiger voorkomen van insectenkalamiteiten in het algemeen, dat men sedert eenige jaren heeft waargenomen en dat hoogstwaarschijnlijk weer samenhangt met de langzame verzwakking van de natuurlijke levenskrachten der bosschen, althans in de streken, waarover schrijvers waarnemingen gaan.

Strooiselharken, vermindering der vochthoudendheid van den

bodem, vorming van ruwen humus, afsterven van de eigenaardige flora van het beukenbosch, vermindering van het aantal vogels, zijn factoren, die den groei der beuken belemmeren, gunstig daarentegen zijn voor de kevers.

In het bontzandsteengebergte, waar de groei der beuken minder wordt, waar zich de natuurlijke verjonging niet onmiddellijk flink ontwikkelt en waar ook de groei der moederboomen te wenschen overlaat, is *Strophosomus* een factor geworden, waarmede bij verjonging ernstig rekening moet worden gehouden.

Voorkoming der schade kan dan ook plaats vinden door afschaffing der strooiselwinning, vervanging van den „Schirmschlag” door randverjonging, bodemverbetering met technische middelen en door alle andere middelen, die den groei der jonge beuken en hunne sluiting bevorderen, maatregelen, die uit den aard der zaak eerst op langen termijn vruchten kunnen afwerpen. Intusschen zal men ook met technische middelen de kevers dienen te bestrijden.

Aanplant van jonge beuken in verarmde bosschen heeft geen kans van slagen, tenzij krachtige, oudere planten worden gebruikt; deze echter zijn duur en eischen sterke lichting van het oude bosch, waardoor weer de bodem vervuult.

Beter, zegt schrijver, is het stevige, verplante, minstens 4-jarige beuken in het vrije veld uit te poten.

Om kunstmatige beukenverjongingen te redden, is besproeiing met arsenicum-preparaten aan te bevelen. Ze hebben veel uitwerking op de kevers. (voorjaar en nazomer).

Hoofdzaak echter blijft gezondmaking van het beukenbosch in het algemeen met alle beschikbare middelen.

Mag het bovenstaande al niet in alle opzichten op Nederland van toepassing zijn, het kan, gezien de richting, waarin onze boschbouw zich ontwikkelt, geen kwaad, op het *Strophosomus*-gevaar te wijzen.